

Akılcı İlaç Kullanımı

Temel İlkeleri

Doç. Dr. Kamil VURAL

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Farmakoloji Anabilim Dalı

İDEAL İLAÇ

- Özgül
- Etkili
- Güvenilir
- İlaç etkileşimleri olmayan
- Tolerans ve bağımlılık yapmayan
- Uygulaması kolay
- Bulunabilir (ekonomik).

Akılcı İlaç Kullanımı

- Hastaya doğru tanı sonrası,
- Sorunun dikkatlice tanımlandığı,
- Tedavi amaçlarının belirlendiği,
- Güvenilir tedavi,
- Uygun reçete ile
- Hastaya bilgi ve talimatların verildiği,
- Verilen tedavinin izlendiği,
 - Sistemik yaklaşım biçimidir.

Akılcı İlaç Kullanımı

Temel İlkeleri

- Tıp eğitimi boyunca Farmakoloji bilgisi artar ilaçların akılcı seçimi ve reçete edilmesi kısmı hep zayıf kalır.
- Mezuniyetten sonrası, genel deneyim artar; Ancak reçete yazma alışkanlıkları iyileşmez.

The Rational Use of Drugs **(Akılcı İlaç Kullanımı)**

Report of the conference of experts
Nairobi, 25-29 Kasım 1985

Dünya Sağlık Örgütü

“Guide to Good Prescribing” 1994

Groningen Üniversitesi
Hollanda

T.C. Sağlık Bakanlığı
Sağlık Projesi Gen. Kord.
2000

Marmara Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Farmakoloji Anabilim Dalı

REÇETE
YAZMA REHBERİ

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK PROJESİ GENEL KOORDİNATÖRLÜĞÜ

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ
Temel İlaçlar Eylem Planı

www.spgk.saglik.gov.tr

- Kişi başına sağlık harcaması
Gayrisafi Yurtiçi Hasılanın % 4'ü
(Almanya: % 10.6 İngiltere: % 6.7)
- Sağlık harcamasında ilacın payı
Türkiye % 32 (birinci) İsviçre %7 (sonuncu)
- İlaç bedeli ödenmesinde kamunun payı
Türkiye % 83 (ikinci) ABD %13 (sonuncu)
2011 yılı verilerinde % 73

OECD Health Data 2001:
A comparative analysis of 30 countries (www.oecd.org)

En Çok Satılan İlaçlar

Dünya

1. Kalp-damar	% 19.3
2. Santral SS	% 15.8
3. Metabolik	% 15.3
4. Antibiyotik	% 9.9
5. Solunum S.	% 9.3

Türkiye

1. Antibiyotik	% 19.0
2. Ağrı kesici	% 12.0
3. Romatizma	% 11.0
4. Soğuk algın.	% 8.6
5. Vitamin	% 7.3

İlaç Kullanımı

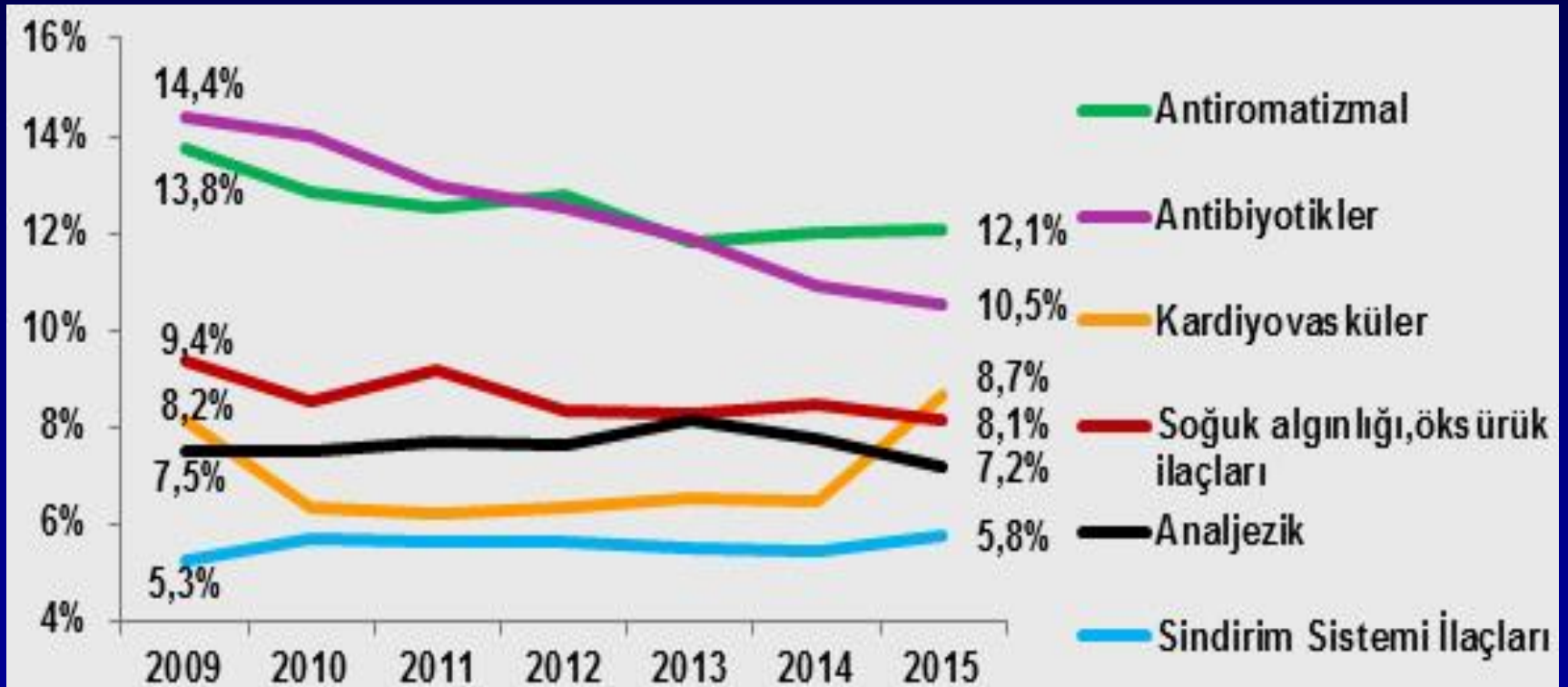
- Son 5 yılda hem kutu (%26) hem de ilaca ödenen para (% 29) artmıştır.
- Kişi Başı ilaç tüketimi kutu bazında 10 yılda ~ 1,5 kat artış gösterdi;
- Kişi başı/yıl
 - 2002'de ~10 kutu
 - 2013'de ~24 kutu
 - 2015'de ~25 kutu

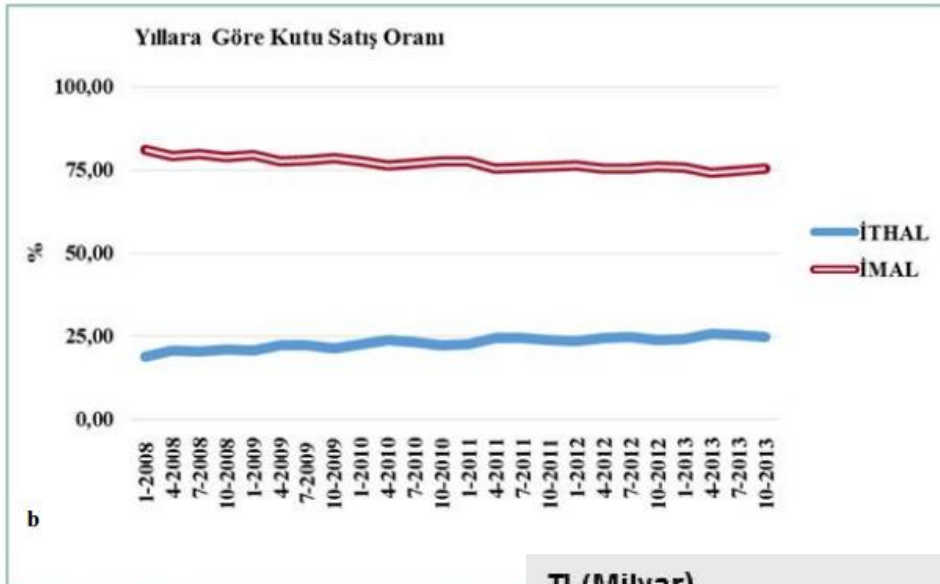

Antibiyotik Kullanımı

- **Avrupa'da en yüksek antibiyotik kullanımı; Türkiye'de**
- İlaç harcamalarımızın %35'i antibiyotikler,
- % 16'dan-→%10.5'e düşmesine karşın, ilk sıralardaki yerini koruyor,
- Ülkemizde kişi başı günde, 42 birim antibiyotik tüketiyorken
 - Hollanda'da 14 birim !!!

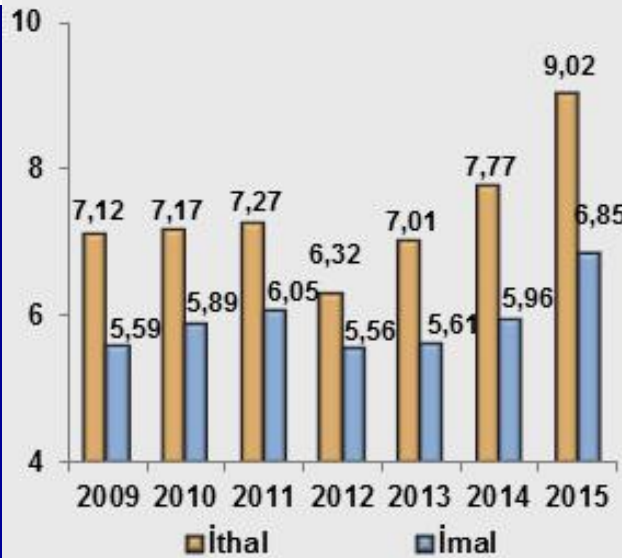
2015

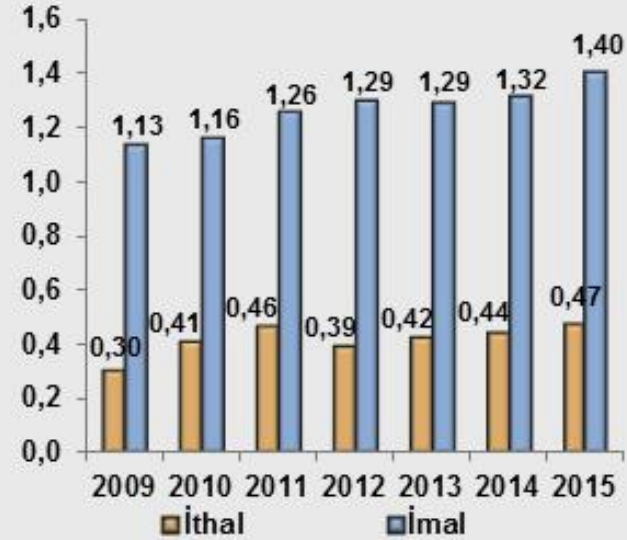

Şekil 2b. 2008-2013 yılları arasında kutu bazında imalat ve ithal oranları

TL (Milyar)

Kutu (Milyar)

Akılcı İlaç Seçimi

Bilimsel bir Problem çözme sürecidir.

Hangi ilacı seçmeyi değil nasıl seçileceğini bilmeyi hedefler.

Bilimsel Problem Çözme

SORU

HİPOTEZ

Terapötik Problem Çözme

HASTANIN PROBLEMİ

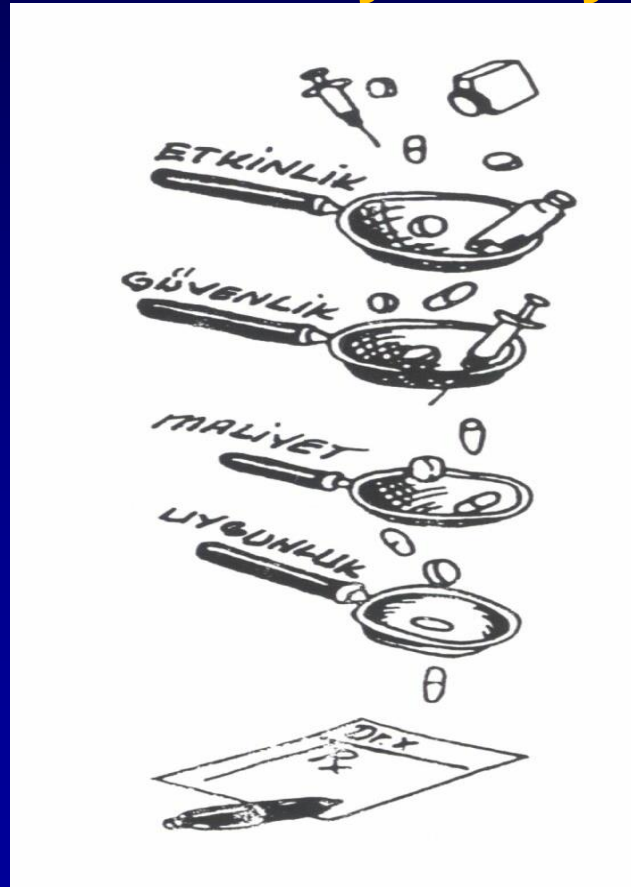
TANI

1. Tedavi amacının belirlenmesi
2. Tedavi yaklaşımının seçimi
3. İlaç tedavisi seçildiyse
 - a. Etkililik
 - b. Güvenlilik
 - c. Uygunluk
 - d. Maliyet

Akılcı İlaç Seçimi

Kişisel İlaç (K-ilaç) Seçimi

Multi-Attribute Utility Analysis (MAUA)

DENEY

TEDAVİ

3. Reçete yazımı
4. Hastanın
bilgilendirilmesi ve
uyarılması
5. Bir sonraki görüşme
tarihinin belirlenmesi

BULGULAR

TEDAVİ BULGULARI

6. Tedavi sonrası
bulguların
değerlendirilmesi

SONUÇ

ÖNERİLER

SONUÇ

ÖNERİLER

6. Bir sonraki tedavi
planını belirleme

7. Tedaviyi ;

a. Durdur

b. Değiştir

c. Devam et

İlaç Dışı Tedavi

- İlaç tedavisinin gölgesinde kalır
- Diyet, egzersiz ve benzeri önlemleri içerir
- Akılcı tedavinin bir parçasıdır.
- Tedavi başarısını kesinlikle artırır

* Yaşam tarzı değişikliği ile tedaviye başlanır.

- Sigarayı bırakmalı
- Alkol kullanıyorsa mümkün olduğunca azaltmalı, günde 1 kadehten fazla içmemeli,
- Tuzsuz diyet
 - Ev salçası kullanmamalı
 - Dışarda yemek yememeli
 - Turşu yememeli
 - Şarküteri ürünleri tüketmemeli
 - Sofradan tuzu kaldırmalı, yemeğe fazla tuz katmamalı
 - Tuzsuz zeytin-peynir tüketmeli
 - Diyet tuz (potasyumlu tuzlar) önerilmemeli (özellikle ACEİ kullananlarda hiperkalemi YE'sinden dolayı diyet tuz önerilmez.)
- Düzenli beslenmeli
 - sık sık, az az yemeli
 - Meyve-sebzeden zengin beslenmeli
 - Katı yağı azaltıp sıvı yağ tüketmeli, doymamış yağ tüketmeli
 - Kırmızı et fazla tüketmemeli (genel olarak fazla et tüketmemeli, sebze-meyve ağırlıklı beslenmeli)
 - Deniz balığı (küçük balıklar - hamsi, sardalya) tüketmeli, kültür balığı önerilmemeli
 - Omega 3 preparatları aspirin kullananlarda kanama riskini artırır, çocuklarda ağır metal birikimine neden olabilir, Cıva analizi yapılmış bir omega 3 preparatı alınmalı.
- Stresten uzak durmalı
- Egzersiz yapmalı
 - Haftada en az 3 kez 40-45 dk tempolu yürüyüş (qamasırları hafif ıslanana kadar)
 - Koşu önerilmez, MI riski var.
- Sedanter yaşam tarzını değiştirmeli
 - Mümkün olduğunca oturmamalı, hareket etmeli
 - Asansörü kullanmamalı, merdiven çıkmalı
 - Toplu taşıma araçlarını kullanmalı, bir durak önce inip yürümeli
 - Kilo kontrolü için sedanter yaşam tarzının değiştirilmesi çok önemli
- Mutlaka kilo vermeli
 - Hem KB kontrolü hem de komplikasyonların önlenmesi açısından kilo vermek önemlidir.

Beklenen Yararlar

Hasta

- Hastanın hekime olan güveni ile tedaviye olan uyumunu yükseltir,
- Hastanın tedavisindeki öncelikli yaklaşım olan iletişim ve etkileşimi artırmayı sağlar.

Hekim

- İlaça hakim (yan etki, ilaç etkileşimleri)
- Gerekli bilgileri hastaya hızlı ve eksiksiz aktarabilir,

Beklenen Yararlar

Akılcı İlaç Seçimi

- ilaç ve tedavi harcamalarını sağlık hizmetlerinde kaliteyi düşürmeden azalmakta (cost-effective), morbidite ve mortalite azalmakta; hastanede yatış süresini azalmaktadır.

Akılcı Olmayan İlaç Kullanımı

- Çoklu ilaç kullanımı
- İlaçların gereksiz ve aşırı kullanımı
- Klinik rehberlere uyumsuz tedaviler
- İlaç kullanımında özensiz davranılması
(uygulama yolu, süre, doz..)
- Uygunsuz kişi ve tedavilere başvurulması

Sabrınız İçin Teşekkür Ederim